

Yucatán

- Karibisk utstickare

Text och Foto: sefyrin.se

Som en jättlik pir sticker Yucatánhalvön ut, den mexikanska golfen på ena sidan och det karibiska havet på den andra sidan. Ett platt och kargt landskap där den kalkhaltiga jorden inte ger växtligheten någon större näring, taniga vindpinade buskar och småväxta träd bildar nästan ogenomtränglig djungelvegetation. Att stå på en klippa vid ruinestaden Tulum och blicka ut över ett kristallklart turkost hav där korallreven bryter vågorna som i sin tur förvandls till vitt skum tar andan ur vem som helst. Överallt ser man spår och lämningar efter Maya-folkets kultur — allt från små utgrävningar efter vägarna till höga pyramider och tempel där människor offrades till gudarna.

– *Amiga, where are you from, Europe, yes?*

Jodå, jag berättar att I'm from Sweden. Ett litet bekymrat veck syns tydligt i pannan när mannen kniper ihop ögonen, för att sekunden senare glatt lysa upp som en varm mexikansk sol. Yes, I know Switzerland... I kondensen som bildats under glaset med kall Corona och den slitna bardisken försöker jag forma en karta över Europa. Sweden längst upp och Switzerland lite längre ned, och mittemellan Germany. Mannen tittar intresserat på mitt förhävande på bardisken och frågar om det är mycket kallt i Switzerland så här års. Jag nickar och säger att det är mycket, mycket kallt.

Ordentligt ”jetlaggade” efter ett helt dygn på resande fot och med en tidsskillnad på minus sju timmar vaknar vi okristligt tidigt denna vår första morgon i paradiset.

Iklädda shorts och t-shirt är det dags att utforska hotellområdet och stranden. I trädtopparna har morgontidiga fåglar i regnbågens alla färger redan börjat sjunga upp sig och små kolibrin fladdrar nervöst omkring i luften.

Plötsligt hör vi ett rytande, jag kom snabbt att tänka på den gamla ramsan att lejon finns i Afrika och tigrar i Asien, vilket rent logiskt borde utesluta ett möte med ett hungrigt lejon, denna arla morgonstund. En poolskötare ser våra oroliga blickar och skrattar och pekar med kvastskäftet upp mot några höga träd. Där, allra längst upp i trädtopparna ser vi en hel flock stora, svarta apor som vaktar sitt revir. Just dessa individer är egentligen rymlingar. De hade helt sonika flyttat från ett annat hotellområde till detta område, som de tycktes uppskatta alldeles förträffligt.

Bara några minuter senare tyckte jag mig se en sork eller i alla fall något stort råttliknande. Men vid närmare koll såg jag att det såg ut som minitvättbjörnar som åt upp de fruktresterna och kärnor som aporna ovanför tappade. De var onekligen rätt söta men ganska skygga för så fort man fick upp kameran och precis siktat in objektivet så vände de och pilade snabbt iväg.

Det är lätt att hitta en nästan öde strand..

...eller en plats i skuggan under en palm

Cobá

Även om sol, hav och kritvita stränder är det som förmodligen lockar värmesökande turister i första hand, så passar många på att göra egna eller arrangerade utflykter till de sevärdheter som finns inom några mils radie. På drygt någon timme når man exempelvis ruinstaden Cobá. Visserligen är färden dit rätt trist; först en spikrakt enformig motorväg, sedan mindre landsvägar och dammiga grusvägar kantade av tät buskliknande djungelvegetation.

Yucatánhalvöns kalkhaltiga jord tillåter inte träden att bli stora och kraftiga som i andra djungelområden, utan djungeln här är mer att likna vid låga, tät växande buskar. Med jämna mellanrum hänger färgglada påsar på taniga utstickande grenar. Det är lätt att tro att dessa påsar är ett resultat av vindens lek med sopor och skräp, men så är inte fallet. Varje påse är

noggrant upphängd och signalerar att en familj bor en bit längre in i snårskogen.

– Bix a belex? Vi ler artigt som bara väluppfostrade turister kan. Vår guide för dagen, Senior Felipe förklarar med ett hjärtligt leende att detta betyder *hej, hur står det till* på Mayaspråket och att han förväntar sig att vi ska svara *Malob* – tack, bra. Innan vi passerar in genom parkens grindar blir vi informerade om att det är *absolut* förbjudet att bryta av grenar eller trädblad eller överhuvudtaget helst inte vidröra några växter. I parken finns det många mycket giftiga växter och somliga av träden är även hemvist för insekter vars bett kan förstöra resten av vår semester. Vi hinner knappt gå in i parken förrän vår guide pekar ner på marken. Där, i två parallella rader marscherar bladskärarmyror där myrorna i den ena raden bär på bladbitar och de i den motsatta raden är på väg

för att hämta nya bladbitar. Senior Felipe berättar att myrorna använder söndertuggade blad som näring till de svampar som myrorna odlar (!) och sedan äter.

Staden Cobá byggdes runt ett sjösystem och hade sin storhetstid år 300 till år 1 000 e.kr.

Att vandra omkring i Cobá kräver en kunnig guide, en välfylld vattenflaska och en smula god kondition. Avstån-

den mellan de olika arkeologiska utgrävningarna kräver sin man eller kvinna. I gengäld får man en spännande känsla av vara del av Indiana Jones äventyr. För den som inte orkar släpa på vattenflaska finns visserligen små ”kiosker” där det säljs vatten och läsk – men priserna gränsar till rånförsök! Vill man inte promenera de väl skyltade vägarna i området kan man hyra en cykeltaxi, men gör upp om priset innan du sätter dig i ”taxi”. Lider man inte av höjdskräck eller svindel kan man klättra uppför Cobás största pyramid Nohoch Mul. Med sina 42 meter och 122 trappsteg är den högst i Cobá.

Väl uppe på pyramiden får man lön för mödan. Utsikten från pyramidens topp visar ett nätverk av sjöar och ett grönt djungellandskap. Endast en sida av pyramiden är utgrävd, så övriga sidor av Nohoch Mul är täckta av vegetation. Man vet inte exakt hur mycket av Coba som är fortfarande är outgrävt, men man tror att endast tio procent än så länge ser dagens ljus. Brist på pengar är den största orsaken, dessutom är intresset från arkeologerna inte lika stort för Coba som för ”konkurrenten” och den stora turistmagneten Chichén Itzá. Ytterligare en orsak till att Coba inte exploateras på samma sätt som Chichén Itzá är att Coba fortfarande är en helig plats för Mayas ättlingar. Religiösa ceremonier hålls emellanåt i och omkring pyramiden La Iglesia (Kyrkan). Här har arkeologerna visserligen försökt att gräva ut inhandelen, men de blev tvungna att avbryta. Ju mer man grävde ju mer rasade det.

La Iglesia

Om man mot all förmodan skulle tröttna på att promenera runt i ruinstaden Tulum, kan man klättra ner för klipporna och leta upp en alldeles egen badvik.

För att inte förstöra La Iglesia eller i värsta fall rasera den har man beslutat att den ska få fortsätta att ruva på sina hemligheter...

Tulum

Knappt en timmes resväg från Playa del Carmen ligger ruinstaden Tulum. Även Tulum är ett verk från Mayakulturen, men till skillnad från många andra arkeologiska platser är Tulum från ett ganska sent datum. Man tror att Tulum hade sin storhetstid omkring år 1200 e kr och fram till spanjorernas erövring.

Även om man inte har ett uns till övers för historia och arkeologi kan man få en rejäl portion naturupplevelser i och runt Tulum. Staden är byggd högt upp på en klippa och ger besökarna en fantastisk utsikt över det karibiska havet och korallreven som ligger helt synliga inte långt från strandlinjen. Det lär bara finns en ingång för inkommande fartyg genom

reven till Tulum. För att fartygen skulle kunna navigera rätt satte dåtidens invånare upp eldar på var sida om ingången. Men visade det sig att det var ett fientligt och ovälkommet skepp i antågande släcktes eldarna och fartyget gick obönhörligen på grund. Sedan var det en ganska enkel match att tillfångata besättningen och plundra fartyget. De fångar man tog användes som slavar och människoffer till gudarna.

Playa del Carmen

Playa del Carmen, eller Playa som man säger i vardagslag, har på bara några år växt från en liten halvsovanne fiskeby till en turistfälla. Mycket beror naturligtvis på stränderna och på det rena klara havet som är som gjort för snorkling och dykning. Vill man inte ägna sig åt vattensporter så känns det helt rätt att ta dagen som den kommer under en palm. Man behöver inte trängas på de långa

stränderna, det finns gott om plats för alla. Och många är de som tillbringar dagarna vid havet. Atmosfären är internationell; även om amerikanare och kanadensare är i klar majoritet. I takt med att charterresorna med direktflyg ökar från Sverige och övriga Skandinavien, har värmeterstande och soldyrkande nordbor blivit ett ganska vanligt inslag. Några kilometer från Playa ligger området Playacar som i stort sett enbart består av hotell och då företrädesvis allinclusive-anläggningar enligt mottot stor, större, störst...

Om man mot all förmodan skulle tröttna på strandlivet kan man alltid flanera omkring i Playa. Att ta en promenad från Playacar till Playa del Carmen ger välbehövlig motion och avbräck från de aldrig sinande bufféerna med mat, snacks och drycker. Det tar cirka en halvtimme att promenera till Playa.

Aktiv semester kan vara att hänga med ut på dykning till reven, eller...

....att dansa merengue på beachen.

På kvällen är det full fart i barerna...

Man kan förstås också hyra cykel eller moped. Taxibilarna går i skytteltrafik och för några dollar tar man sig snabbt och bekvämt in till stan. Förr eller senare hamnar man på gatan La Quinta eller femte avenyn. Försäljarna gör sitt bästa för att påkalla uppmärksamhet från turisterna. – Yes, take a look, the worst rubbish in the town. En försäljare skojar och försöker sälja en strandväska i plast för ganska många dollar. Genuint hantverk får man försöka hitta på annat håll, men det är roligt att bara gå omkring och stämningen är otvungen och avslappnad. Nere vid hamnen är kommersen i full fart. Utflykter med båt är populärt och det finns en mängd turer och arrangörer att välja mellan.

För dem som drabbas av jetlag kanske kvällen slutar vid tiotiden på kvällen, trött av sol, mat och dryck och kanske någon spännande utflykt somnar man skönt i de luftkonditionerade rummen. Men för de som har ork kvar finns det ett stort utbud av nattklubbar. De största hotellen har naturligtvis egna diskon som håller öppet till långt in på småtimmarna, men även inne i Playa är det tätt mellan barer och nattklubbar för de nöjeslystna. ●

